

CARLES DOLÇ

«La societat civil no pot deixar a les mans dels polítics la funció de governar»

Aquest Nou d'Octubre Carles Dolç (València, 1949) serà nomenat Fill Predilecte de la ciutat de València. Arquitecte i urbanista de professió, ha estat activista de tota mena de causes, del Botànic a l'Horta. "Aquest és un reconeixement col·lectiu", assegura.

*Entrevista de Violeta Tena
Fotografies d'Eva Máñez*

El pròxim Nou d'Octubre li entregaran el reconeixement de Fill Predilecte de la ciutat de València. Què significa aquest premi?

—És una cosa ben inesperada. A banda, jo no sóc molt amic dels honors. M'ho prenc com un reconeixement no personal, sinó col·lectiu. Crec que si se m'entrega aquest premi és perquè he format part d'una sèrie de moviments urbans o ciutadans al llarg dels anys. I en aquests moviments ha participat molta gent. És per això que entenc que el premi és un reconeixement a tota una generació que ha estat 40 anys lluitant per millorar la ciutat de València.

—Aquest nomenament hauria estat impensable fa un any. D'alguna manera simbolitza el canvi que es va donar el passat 24M a l'Ajuntament. Com a persona que ha estat implicada i preocupada per la cosa pública, quin sabor de boca li deixen els resultats d'aquelles eleccions?

ESTUDI TOU. Dolç i la seua companya, Neus Sanfèlix, comparteixen estudi al bell mig de la ciutat de València. D'ací han eixit rehabilitacions com la de l'Octubre o la Fundació Chirivella Soriano.

→ —És un canvi que esperàvem de fa molt de temps i que era imprescindible després d'unes dècades dures. Hi ha hagut una autoritat molt jeràrquica i molt poc dialogant que ha impedit qualsevol forma de participació ciutadana. Ha estat una etapa en què la ciutat s'ha governat com un *cortijo*, on ha prevalgut l'*ordeno i mando*. A la gent no se l'ha deixada participar i no ha estat escoltada. A Salvem el Botànic, per exemple, mai no ens va rebre l'alcaldeessa; Joan Ribó ja ho ha fet. El canvi polític era necessari, per salut democràtica.

—L'alcalde de València ha parlat de fer un cinturó verd al voltant de la ciutat i evitar que s'hi construeixi fora; de crear una agència de lloguer d'habitatge; de recuperar els solars buits del centre històric... En l'última entrevista a EL TEMPS, precisament vostè suggeria propostes d'aquesta mena. Imagine que la melodia que li arriba des del consistori li sona bé.

—La música sona molt bé. El programa del tripartit coincideix en allò que unes quantes persones portem insistent de fa 20 anys. Aquesta ciutat, en lloc d'expandir-se, el que ha de fer és créixer cap a l'interior; funcionar en simbiosi amb l'horta; una ciutat on la participació forme part del dia a dia. Per una volta, ens sentim escoltats. Aquest Ajuntament ha d'escoltar tothom, els d'un i altre signe.

—Vostè s'ha implicat en Per l'Horta. Fa més de cinc anys es va presentar el Pla d'Acció Territorial de l'Horta (PATH) que tenia alguns aspectes de protecció de l'horta interessants, però que mai no s'ha fet efectiu. Arribats a aquest punt, reactivem aquest el PATH?

—El PATH era un estudi rigorós però tenia dos dèficits: el primer, que no estava sustentat en una idea d'àrea metropolitana; el segon, que estipulava que només s'havien de protegir les zones contemplades com a sòl no urbanitzable en els PGOU dels municipis de la

«O la política guanya sobre l'economia o no revertirem els mals costums en matèria de planificació urbanística»

comarca. Però els PGOU contemplan com a zones urbanitzables, zones que en l'actualitat encara són conreades i estan en producció. Això és un dèficit. Si eliminàvem aquests dos aspectes, podria ser vàlid.

En tot cas, a propòsit d'aquesta qüestió, ens cal una visió metropolitana. El PP va dissoldre el Consell Comarcal de l'Horta quan més complexa era la situació. El resultat és que cada municipi planifica al seu aire.

—València ha sabut gestionar la seua capitalitat?

—València no ha sabut fer de líder de l'àrea metropolitana i tampoc del país. Hi ha un dèficit evident.

—En matèria de planificació urbanística, estem en condicions de no repetir les errades de l'època del boom?

—Sóc molt escèptic. Crec que no hi ha hagut una anàlisi en profunditat i que les forces econòmiques estan esperant que torne una altra època de bonança. O la política guanya sobre els criteris econòmics o no podrem revertir els mals costums. El sistema de destrucció del medi, del paisatge, de les zones urbanes singulars, a llarg termini, només produeix un empitjorament de la vida i de l'economia.

—Comentàvem que el seu reconeixement com a fill predilecte simbolitza el canvi polític. Igualment passa amb la proposta de Joan Ribó de convertir l'edifici Veles e Vents, de David Chipperfield, en lloc de rebuda dels refugiats sirians. El PP ha mostrat les seues reticències. Com a arquitecte i activista, què li sembla la proposta?

—Em sembla molt bé. Aquest alcalde està fent coses simbòliques de molt de pes, com ara continuar anant a treballar amb la seua bicicleta o en transport públic. Això és un canvi simbòlic fonamental. És una aposta per un altre sistema de mobilitat, que és una de les assignatures pendents de la ciutat. Aquesta ciutat s'ha planificat pensant en el cotxe, en contra del que es fa en altres ciutats.

—Tanquem el trànsit al centre, doncs?

—Un canvi de mobilitat no significa restringir el pas de vehicles. Es tracta de fer-ho allà on calga i sobretot canviar els costums de mobilitat de la gent, dissuadir-los d'utilitzar el cotxe i reeducar-los. Entre altres raons, les ciutats han de posar el seu granet de sorra en la lluita contra el canvi climàtic.

—Això pot servir per als qui viuen a la ciutat, però cada volta el model urbanístic és més dispers, més semblant a l'americà.

—Ens equivoquem copiant el model nord-americà. A Europa tenim un model de ciutat compacta, molt eficient i sostenible. A més, facilita la sociabilitat i, si es gestiona bé, permet el contacte amb la natura.

—Parla d'incorporar la natura a la ciutat. Vostè va ser un dels actives que va participar en la campanya perquè el llit del Túria es convertira en un parc.

—El resultat d'aquella lluita ha significat una ciutat molt més habitable. Avui dia València s'articula a través d'un parc verd, un parc que ha esdevingut el seu element més definitori. L'altra lluita en què, a finals dels 70, vaig estar implicat va ser la del Saler, que finalment va desembocar en la creació del Parc Natural de l'Albufera. Aquests dos actius mediambientals són bàsics en la singularitat d'aquesta ciutat.

—En alguna ocasió vostè va dir que trobava a faltar més compromís de la

+ UN LLUITADOR DISCRET

Per terra d'una de les sales de l'estudi Tou, una cinquena planta al bell mig del centre de València, hi ha una multitud de peces de fusta llançades a la babalà. "Són del meu nét", puntualitza l'arquitecte mentre es presta a deixar-se fotografiar per a aquesta entrevista. També la seua vocació professional va començar quan encara era un infant. En el seu cas fou una joguina de construcció alemanya amb què tractava d'imitar l'ampliació urbana que, aleshores, tenia lloc al barri de Jesús, a tocar de la llar familiar dels Dolç.

Va estudiar arquitectura a la Universitat Politècnica de València. Eren anys de militància i Dolç es va afiliar al Moviment Comunista del País Valencià. Com a representant d'aquesta formació, l'any 1975 va participar en l'intent de les forces polítiques clandestines d'esquerres i nacionalistes de redactar un projecte d'Estatut. Aquell connat, interromput abruptament per la Brigada político-social franquista, ha passat a la història com els deu d'Alaquàs.

Home inquiet i compromès, ha contribuït a aturar un bon grapat d'urbanicidis al llarg de més de 40 anys: la conversió del Túria en un parc urbà i no en una carretera, com es pretenia; l'aturada dels plans que perseguïen urbanitzar el Saler; així com la seua participació en els Salvem del Botànic, l'Horta i Cabanyal. "Sempre que he pogut, he ajudat", diu als seus 66 anys. Aquest dijous arplegarà el nomenament de Fill Predilecte. I ho farà en nom seu, però també en nom dels qui, com ell, han lluitat per un País Valencià millor.

gent del seu gremi. En els últims anys, però, han sorgit un grup de professionals implicats en la cosa pública. Sembla com si 20 anys després hagueren arplegat el seu testimoni.

—Mantinc que manca compromís, un rearmament ètic. Però també és veritat que entre la gent jove han aparegut homes i dones –i recalque això de dones, perquè n'hi ha moltes– que s'estan implicant. D'una banda, crec que han arplegat el nostre testimoni però també veig amb desesperació que estan vivint una situació personal inacceptable. Hi ha gent jove que no ha tingut mai feina, que s'està adonant que els han enganyat. Però, a banda, hi ha gent activa. Això em dóna esperances. Miro el que està passant a Per l'Horta i veig molta gent jove. És una molt bona notícia.

Una de les característiques dels moviments ciutadans és que han estat propositius: no només s'ha anat a la contra, sinó que s'han fet propostes ben vàlides.

—Durant 20 anys hi ha hagut una societat civil molt activa, la gent ha construït a la contra i això ha generat una xarxa associativa forta i consistent. No tem que amb la victòria de les forces d'esquerra i nacionalistes aquesta societat civil s'acomode?

—Tinc una miqueta de por, sí. Ara bé, jo tinc l'experiència de la Transició. Molta gent que havien estat en l'activisme es situaren en llocs de poder, de manera que es van desmobilitzar els moviments socials. Aquest perill està ací. Però, a hores d'ara, la gent té molt més interioritzat el concepte de participació. Tenim clar que no es pot deixar en els polítics la funció de governar. La participació ha de formar part del dia a dia. La voluntat de participar és més viva que mai.

—És optimista sobre el futur?

—A la meua edat és difícil ser optimista. En tot cas, sóc escèptic. Veig que hi ha raons per a la desesperança i també per a l'esperança.

—El periodista Abelard Muñoz va escriure: "Carles Dolç és un guerriller urbà; les seues armes no són el foc sinó de sentit comú". Carles Dolç com es definiria a si mateix?

—Jo sóc un activista urbà i un professional de l'arquitectura. Sóc això i això m'agradaria continuar sent. ●